

## MATEJA TURKALJ

miercuri, 30 septembrie 2020

La recomandarea Uniunii Croaților din România, consilierul de presă al Departamentului pentru Relații Interetnice al Guvernului României i-a luat un amplu interviu elevei Mateja Turkalj, absolventă a ciclului gimnazial din cadrul Liceului Teoretic Bilingv Româno-Croat din Cara Ova. În cadrul interviului, Mateja a vorbit, printre altele, despre gradul de dificultate al subiectelor de la Evaluarea Națională și propria-i experiență legată de învățământul online, despre diferențele dintre limba română literară și limba croată standard sau despre raportul acesteia din urmă cu idiomul carovenesc al limbii croate pe care a fost nevoită să-l învețe grabnic pentru a se putea înțelege cu consătenii.

La jumătatea drumului, între România și Croația, interviu cu Mateja Turkalj, eleva Liceului Teoretic Bilingv Româno-Croat din Cara Ova.

În contextul situației epidemiologice determinată de răspândirea virusului COVID-19 și a declarării stărilor de urgență și alertă, eleva Mateja Turkalj și colegii ei de clasă nu au putut avea parte de o săptămână toată regulă pentru a marca absolvirea ciclului gimnazial. Însă ei fac parte, totuși, din rândul acelor tineri norocoși din România care, nu peste mult timp, vor continua împreună studiile liceale în cadrul aceleiași instituții de învățământ – Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat din Cara Ova – având oportunitatea sărbătoririi unui nou început, de această dată. Cu Mateja am stat de vorbă despre studiul limbii croate asupra căreia ea are o perspectivă cu totul deosebită. Despre acest aspect, puteți afla detalii în cele ce urmează.

Ai absolvit clasa a VIII-a și ai avut parte și de examene de competență, nu și de coală, în sensul clasic al cuvântului. Cât de greu s-au purtat subiectele de limbă și literatură maternă și unde vei studia mai departe?

Nu mi s-au purtat foarte grele. La matematică au fost mai dificile, trebuie să recunosc. În rest, nu prea. La limbă și literatura maternă ne-au cerut câteva proverbe și ne-au întrebat, spre exemplu, ce am dori să facem mai departe, ce am dori să studiem? Eu mi-am propus să devin farmacist, dar până atunci am dori să-mi continui studiile la Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat din Cara Ova.

Care este experiența ta în ceea ce privește sistemul de învățământ online? Au fost „pe fază” profesorii?

Da, au fost „pe fază”, dar problema e că nu a fost ca la coală... A fost foarte greu la început, dar ne-am descurcat chiar bine cu toții, așa spune. Pentru că una e să stai în bancă la coală și cu totul alta când ești acasă, cu gândurile tale încercând să faci toate lucrurile...

Nu ai putut să-ți vezi colegii în ultimele luni de clasa a VIII-a. Cât de mare a fost supărarea voastră din această cauză?

Ne-am revizuit în perioada celor mai mari emoții, la examenele de capacitate și ne-am bucurat foarte tare. Chiar înainte de pandemie discutăm, oare ce-ar trebui să facem la sfârșit de clasă a VIII-a, un chef sau o excursie? Marea majoritate a ales atunci excursia și chiar ne-ar plăcea să mergem undeva, la malul mării, la Constanța, spre exemplu, pe care l-am vizitat doar în poze..

Cât de important îți se pare studiul limbii croate? La modul general, de ce poate fi util să avem cunoștințe de limbă maternă? Se presupune că motivele se învârt în jurul de la sine, dar aș dori să aflu părerea ta pe acest subiect&hellip;

În cazul meu, este cumva natural să am astfel de cunoștințe pentru că m-am născut în Croația și am stat acolo timp de apte ani. Dar aș putea spune că mi se pare util să cunoaștem cât mai multe limbi, iar limba croată se poate învăța foarte ușor ca limbă străină. Eu am colegi de clasă care nu știu foarte bine limba croată, dar am observat că o pot învăța foarte ușor.

Presupun că ți-e destul de atașat de această limbă din moment ce primii tăi apte ani din viață ai petrecut într-un mediu în care ai vorbit această limbă în permanență. Ce poți să-mi mai spui despre acest atașament? În ce mod diferă, în privința ta, limba croată de limba română?

Desigur, născându-mă în Croația, primul meu cuvânt a fost în limba croată și auzind această limbă am un sentiment&hellip; nici nu pot să-ți-l descriu. Primul meu cuvânt a fost &ldquo;mama&rdquo;, adică &ldquo;majka&rdquo; în limba croată, dar trebuie să mai menționez aici și faptul că în Caraș-Ora, unde locuiesc acum cu familia, nu mama, ci bunica este denumită astfel.

Totodată, eu am frecventat și creșterea în Croația, așa că am învățat foarte multe chestii după acel prim cuvânt &ndash; denumiri de jucării și activități, nume de fructe, expresii de bază. Începând din clasa întâi, am învățat și engleza&hellip;

Ce rol au profesorii și părinții în aprofundarea cunoștințelor de limba maternă? și în ce mod te-au inspirat colegii de clasă sau prietenii în acest domeniu&hellip;

Cu mama am învățat acele cuvinte inițiale pe care le-am amintit adineauri, profesorii însă îmi predau o limbă croată mai profundă cu expresii frumoase, cu epitete colorate pe care le putem găsi în diferite texte literare. Colegii și prietenii însă nu mi s-a putut învăța multe lucruri pentru că eu la bază am vorbit o altă limbă croată, diferită de cea din Caraș-Ora. Dar îmi place să vorbesc cu ei în limba croată, să le spun unele cuvinte pe care ei nu le învârt în jurul de la sine sau le spun altfel.

Dacă am înțeles bine, practic a trebuit să înveți din nou limba croată, pentru că în România se vorbește un alt dialect sau o altă formă a limbii decât cea din Croația&hellip;

Da, este exact așa... Totodată a trebuit să învăț limba română care mi s-a părut o limbă total diferită de limba mea maternă, seamănă nici măcar un cuvânt. Între limba croată din Croația și cea din Cara ova există multe asemănări, deci nu a fost foarte greu să învăț pe aceasta din urmă. Limba și literatura română mi s-a părut de un alt grad de dificultate, dar am reușit pe acest plan, deci pot spune: poartă reușite orice din moment ce îți dorești asta...

Ce ți se pare deosebit în limba croată față de toate acele limbi pe care le cunoști? Poți să-mi spui câteva astfel de aspecte sau detalii?

Limba croată este o limbă autentică, directă și ușor de învățat, așa putea să zic, în timp ce, spre exemplu, limba franceză este o limbă frumoasă, dar este foarte greu de învățat. Interesant mi se pare însă faptul că în familia noastră se întâlnesc cele două forme ale limbii croate, pentru că eu și bunicii mei din Cara ova ne învățăm reciproc cuvinte pe care celălalt nu le știe, sau le știe altfel. Dacă unul dintre noi nu înțelege, celălalt explică. Acest lucru mi se pare haios...

Ce rol va avea limba croată în ceea ce ți-ai propus să înveți sau să devii? Și dacă ți-ar place să te întorci în Croația la studii, spre exemplu?

Da, mi-ar place să mă întorc la studii, de ce nu? Croația este un loc special, însă mama a dorit foarte mult să ne întoarcem în România, deci eu, la cei 14 ani, sunt practic la jumătatea drumului: am trăit 7 ani în Croația și de alți 7 ani, trăiesc în România.

În ceea ce privește profesia de farmacist, pe care mi-am ales-o, mi se pare că voi putea folosi limba croată, dacă voi lucra la o farmacie în Cara ova, Reia sau chiar Timișoara. Pentru că așa putea servi croații de la noi sau turiștii care vin din Croația, pe limba lor.

Care a fost motivul pentru care familia ta a dorit să se întoarcă în România?

Bunicii mei trăiesc în Cara ova și trăiau singuri. Tot singuri ne simțeam și noi acolo, în satul în care trăiam, în Croația. Era o așezare mai mică decât cea în care trăiesc în momentul de față. Nu era un sat turistic, dar era un loc frumos. Înainte să ne mutăm la Cara ova, veneam des în vacanță la bunici și îmi plăcea foarte tare România. Mi se pare oară extrem de frumoasă.

O întrebare mai de vacanță, ironic vorbind: ce îți place să citești?

Poate veți râde, dar îmi plac foarte mult romanele de dragoste... Chiar am în față un teanc de cărți pe care le-am primit la coală drept premiu: Arghezi și... desigur, Eminescu, care îmi place foarte tare. Dar și romanul Baltagul de Sadoveanu, sau comedia O scrisoare pierdută, de Caragiale.

Am i câteva c r i în limba croat dintre care mi-ar fi foarte greu s aleg una preferat . Dar dac ar fi s aleg, v-a recomanda poeziile lui Dragutin Tadijanovi i Dobri&scaron;a Cesari , a c ror versuri le avem i în manualul de limb i literatur croat .

Interviu realizat de Bartha Réka.